

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
МАШИНОБУДІВНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР МОРСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури
Legal Support of Activities in the Field of Maritime Infrastructure

рівень вищої освіти

другий (магістерський)

перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни

обов'язкова

обов'язкова/вибіркова

мова(и) викладання

українська

українська/англійська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури», яка є обов'язковою дисципліною при підготовці фахівців спеціальності G11 Машинобудування, галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво, освітня програма – «Системотехніка об'єктів морської інфраструктури»

Розробник:

Ломакіна О.А. д канд. юрид. наук, доцент.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури» розглянуто на засіданні Навчально-наукового Центру морської інфраструктури. Протокол № 8 від 21 березня 2025р.

Керівник Центру

Юрій ХАРИТОНОВ

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури» узгоджено з гарантом освітньої програми.

Гарант освітньої

програми

Юрій ХАРИТОНОВ

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури» розглянуто Навчально-методичною радою Машинобудівного навчально-наукового інституту. Протокол № 2 від 24 березня 2025р.

Голова

Сергій СЕРБІН

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури» погоджено з навчальним відділом.

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

17.03.2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури» затверджена Навчально-методичною радою НУК.

Протокол №3 від «26» березня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	<i>4</i>
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	<i>6</i>
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	<i>6</i>
<i>3. Очікувані результати навчання.....</i>	<i>7</i>
<i>4. Програма навчальної дисципліни</i>	<i>8</i>
<i>5. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування... ..</i>	<i>13</i>
<i>6. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	<i>13</i>
<i>7. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	<i>13</i>
<i>8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна</i>	<i>14</i>
<i>9. Рекомендовані джерела інформації</i>	<i>15</i>

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури спрямована на формування у здобувачів магістерського рівня системного розуміння правових механізмів функціонування морської інфраструктури, включаючи суднобудування, діяльність морських портів, регуляторне середовище, міжнародно-правові стандарти та вимоги класифікаційних товариств. У межах курсу розглядаються теоретичні та прикладні аспекти правового забезпечення діяльності суб'єктів морської галузі, інституційні механізми державного управління, особливості правового режиму морських портів, суднобудівної діяльності, а також вплив міжнародно-правових стандартів на національне законодавство.

Особлива увага приділяється інституційному забезпеченню галузі, публічному адмініструванню, безпеці мореплавства та правовим режимам портової діяльності.

Дисципліна має прикладний характер і орієнтована на розвиток здатності здійснювати правовий аналіз діяльності підприємств морської галузі, оцінювати відповідність господарської діяльності національному та міжнародному законодавству, ідентифікувати правові ризики та розробляти правові рішення у сфері функціонування морських портів і судноплавства.

Даний курс відноситься до дисциплін вільного вибору студентів та використовує сучасні технології навчання.

Ключові слова: морська інфраструктура, правове регулювання, морські порти, судноплавство, безпека мореплавства.

Abstract

The academic discipline Legal Support for Activities in the Field of Maritime Infrastructure is aimed at developing in master's level applicants a systematic understanding of the legal mechanisms of the functioning of maritime infrastructure, including shipbuilding, seaport activities, regulatory environment, international legal

standards and requirements of classification societies. The course examines theoretical and applied aspects of legal support for the activities of maritime industry entities, institutional mechanisms of public administration, features of the legal regime of seaports, shipbuilding activities, as well as the impact of international legal standards on national legislation.

Particular attention is paid to the institutional support of the industry, public administration, maritime safety and legal regimes of port activities.

The discipline is of an applied nature and is focused on developing the ability to conduct legal analysis of the activities of maritime enterprises, assess the compliance of economic activities with national and international legislation, identify legal risks and develop legal solutions in the field of seaports and shipping.

This course refers to the disciplines of free choice of students and uses modern learning technologies.

Key words: *maritime infrastructure, legal regulation, seaports, shipping, maritime safety.*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -5	Галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво	Вибіркова	
Модулів –1		Рік підготовки:	
Змістових модулів –3		5-й	–
	Спеціальність G11 Машинобудування Освітня програма Системотехніка об'єктів морської інфраструктури	Семестр	
		9-й	–
		Лекцій	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		30 год.	–
		Практичні, семінарські	
		30 год.	–
Загальна кількість годин - 150		Лабораторні	
		–	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 6	Освітній рівень: другий(магістерський)	Самостійна робота	
		90 год.	–
		Індивідуальні завдання: –	
		Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: письмова	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни Правове забезпечення діяльності в галузі морської інфраструктури є формування у здобувачів освіти:

- навичок застосування норми національного та міжнародного морського права для правового супроводу діяльності суб'єктів морської інфраструктури;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- навичок управління правовими ризиками у сфері морського транспорту та портової діяльності.

В результаті вивчення даної дисципліни студентами можуть бути набуті наступні компетентності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері функціонування морської інфраструктури;
- здатність застосовувати норми національного та міжнародного морського права, галузеве законодавство, аналітичні методи та інструменти правового регулювання;
- здатність застосовувати норми національного морського, господарського, адміністративного та екологічного законодавства у сфері морської інфраструктури.

3. Очікувані результати навчання

Після завершення вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та вміти:

- знати систему національного законодавства України та міжнародно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері морської інфраструктури.
- розуміти правовий статус і повноваження суб'єктів морської інфраструктури (морські порти, термінали, судноплавні компанії, державні органи контролю).
- аналізувати норми морського, господарського, адміністративного, екологічного та транспортного права у професійній діяльності.
- здійснювати правовий аналіз діяльності об'єктів портової та припортової інфраструктури.
- готувати та оформлювати правові документи у сфері морської діяльності (договори, дозволи, ліцензії, претензії, процесуальні документи).
- виявляти та оцінювати правові ризики функціонування морської інфраструктури й пропонувати заходи щодо їх мінімізації.

- застосовувати норми щодо безпеки мореплавства, охорони праці, техногенної та екологічної безпеки в портовій діяльності.
- використовувати цифрові ресурси та інформаційні системи для пошуку й аналізу нормативно-правових актів і міжнародних стандартів.
- комунікувати професійною мовою (усно та письмово) під час підготовки юридичних висновків і участі у переговорах.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові та інституційні засади функціонування морської інфраструктури

Тема 1.1. Поняття, сутність і принципи правового забезпечення діяльності у сфері морської інфраструктури.

Тема 1.2. Система джерел морського права та національне законодавство у сфері морської діяльності.

Тема 1.3. Суб'єкти правовідносин у сфері морської інфраструктури (держава, адміністрації портів, судновласники, оператори).

Тема 1.4. Державне управління та регулювання діяльності морської галузі в Україні.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання окремих елементів морської інфраструктури

Тема 2.1. Правове забезпечення розвитку та діяльності морських портів.

Тема 2.2. Правове регулювання судноплавства та використання морських шляхів.

Тема 2.3. Інституційне та правове забезпечення розвитку суднобудування і судноремонту.

Тема 2.4. Правовий режим морських перевезень вантажів і пасажирів.

Змістовий модуль 3. Міжнародно-правові стандарти, безпека та контроль у морській сфері

Тема 3.1.. Міжнародно-правове регулювання морської діяльності (роль ІМО та міжнародних організацій).

Тема 3.2. Основні положення міжнародних морських конвенцій (SOLAS, MARPOL, COLREG, STCW тощо).

Тема 3.3. Вимоги та стандарти класифікаційних товариств у морській галузі.

Тема 3.4. Правове забезпечення безпеки судноплавства та портової діяльності.

Тема 3.5. Екологічна безпека та охорона морського середовища.

Тема 3.6. Портовий державний контроль (Port State Control) та нагляд за безпекою.

Тема 3.7. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері морської інфраструктури.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р
1	2	3	4	5	7
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Теоретико-правові та інституційні засади функціонування морської інфраструктури					
Тема 1.1. Поняття, сутність і принципи правового забезпечення діяльності у сфері морської інфраструктури	10	2	2		6
Тема 1.2. Система джерел морського права та національне законодавство у сфері морської діяльності	10	2	2		6
Тема 1.3. Суб'єкти правовідносин у сфері морської інфраструктури (держави, адміністрації портів, судновласники,	10	2	2		6

оператори)					
Тема 1.4. Державне управління та регулювання діяльності морської галузі в Україні	10	2	2		6
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	40	8	8		24
Змістовий модуль 2. Правове регулювання окремих елементів морської інфраструктури					
Тема 2.1. Правове забезпечення розвитку та діяльності морських портів	10	2	2		6
Тема 2.2. Правове регулювання судноплавства та використання морських шляхів	10	2	2		6
Тема 2.3. Інституційне та правове забезпечення розвитку суднобудування і судноремонту	10	2	2		6
Тема 2.4. Правовий режим морських перевезень вантажів і пасажирів	10	2	2		6
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	40	8	8		24
Змістовий модуль 3. Міжнародно-правові стандарти, безпека та контроль у морській сфері					
Тема 3.1. Міжнародно-правове регулювання морської діяльності (роль ІМО та міжнародних організацій).	10	2	2		6
Тема 3.2. Основні положення міжнародних морських конвенцій (SOLAS, MARPOL, COLREG, STCW тощо).	10	2	2		6
Тема 3.3. Вимоги та стандарти класифікаційних товариств у морській галузі.	10	2	2		6
Тема 3.4. Правове забезпечення безпеки судноплавства та портової діяльності.	10	2	2		6
Тема 3.5. Екологічна безпека та охорона морського середовища.	10	2	2		6
Тема 3.6. Портовий державний контроль (Port State Control) та нагляд за безпекою.	10	2	2		6
Тема 3.7. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері морської інфраструктури.	10	2	2		6
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	70	14	14		42
<i>Усього годин</i>					

Разом за курсом		150	30	30	90

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	1. Аналіз принципів правового регулювання морської діяльності на прикладах національного законодавства	2
2	Робота з нормативними джерелами морського права: структура, ієрархія, сфера застосування	2
3	Визначення правового статусу суб'єктів морської інфраструктури (порт, судновласник, оператор терміналу, капітан порту)	2
4	Моделювання управлінських рішень органів державного регулювання у морській галузі	2
5	Правовий режим функціонування морського порту: розбір типових ситуацій (допуск судна, режим території порту)	2
6	Правове регулювання користування морськими шляхами та акваторіями портів	2
7	Аналіз договорів у сфері суднобудування та судноремонту (структура, ризики, відповідальність)	2
8	Розбір правових ситуацій, пов'язаних із морськими перевезеннями вантажів і пасажирів	2
9	Застосування норм міжнародного морського права у практичних кейсах	2
10	Аналіз вимог міжнародних конвенцій (SOLAS, MARPOL, STCW) на прикладі реальних порушень	2
11	11. Роль класифікаційних товариств: практичний розбір процедур сертифікації судна	2
12	12. Оцінка правових аспектів безпеки судноплавства та портової інфраструктури	2
13	Практичні кейси з охорони морського середовища та відповідальності за забруднення	2
14	Процедура портового державного контролю (PSC): аналіз інспекційного акту	2
15	Визначення виду та меж юридичної відповідальності за правопорушення у сфері морської інфраструктури	2
	<i>Разом</i>	30

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – *2 год/1 год. занять*;
- підготовка до практичних занять – *2 год/1 заняття*;
- підготовка до контрольних заходів – *30 год. на 1 захід*.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин
		Денна форма
1	Підготовка до лекцій	60
2	Підготовка до практичних робіт	60
3	Підготовка до контрольних заходів	30
	<i>Разом</i>	150

5. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- звіти практичних робіт;
- презентації результатів виконаних завдань;
- письмові відповіді при заліку.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю та оцінку екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів, а на екзамені до 40.

Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, виконання завдань та інше). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно

опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Оцінка екзамену проводиться за письмовою відповіддю здобувачів.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Практичні роботи	Критерії оцінювання
4	Роботу виконано у встановлений термін. Студент самостійно визначає умови завдання і виконує його. Звіт відповідає встановленим вимогам.
3	Роботу виконано у встановлений термін. Студент самостійно визначає умови завдання і виконує його з незначними помилками. Звіт відповідає встановленим вимогам.
2	Роботу виконано самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає умови завдання і виконує його з незначними помилками. Складений звіт містить неточності
1	Роботу виконано з порушенням встановлених термінів. Студент виконує завдання лише за готовим алгоритмом. Складений звіт містить помилки.
0	Студент не виконав завдання.
	<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 60 балів (15 робіт по 4 бали).</i>

Форма контролю	Максимальна кількість балів
	Денна форма
Виконання практичних завдань	15x4 бали = 60 балів
Відповіді на питання екзамену	4x10 балів = 40 балів
Всього	100

7. Критерії оцінювання результатів навчання

	Денне відділення
--	------------------

		Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Практична робота № 1	4
	T2	Практична робота № 2	4
	T3	Практична робота № 3	4
	T4	Практична робота № 4	4
ЗМ2	T5	Практична робота № 5	4
	T6	Практична робота № 6	4
	T7	Практична робота № 7	4
	T8	Практична робота № 8	4
ЗМ3	T9	Практична робота № 9	4
	T10	Практична робота № 10	4
	T11	Практична робота № 11	4
	T12	Практична робота № 12	4
	T13	Практична робота № 13	4
	T14	Практична робота № 14	4
	T15	Практична робота № 15	4
Екзам ен	П1	Питання 1	10
	П2	Питання 2	10
	П3	Питання 3	10
	П4	Питання 4	10
Сума			100

8. Засоби навчання

До засобів навчання, завдяки яким за певний час досягається визначені ціль і результат навчання в межах освітнього процесу відносяться: методичне забезпечення курсу.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Кодекс торговельного мореплавства України : Закон України від 23.05.1995 № 176/95-ВР.
3. Водний кодекс України : Закон України від 06.06.1995 № 213/95-ВР.
4. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР.
5. Про морські порти України : Закон України від 17.05.2012 № 4709-VI.
6. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII.
7. Про перевезення небезпечних вантажів : Закон України від 06.04.2000 № 1644-III.
8. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII.
9. Положення про капітана морського порту : затв. наказом Міністерства інфраструктури України.
10. Обов'язкові постанови по морських портах України : нормативні акти адміністрацій морських портів.
11. Конвенція ООН з морського права 1982 року (UNCLOS).
12. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 року (SOLAS).
13. Міжнародна конвенція із запобігання забрудненню з суден 1973/78 років (MARPOL).
14. Міжнародні правила попередження зіткнень суден у морі 1972 року (COLREG).
15. Міжнародна конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року (STCW).

16. Міжнародний кодекс з охорони суден і портових засобів (ISPS Code).
17. Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства 1965 року (FAL Convention).
18. IMO. International Safety Management Code (ISM Code).
19. Біла книга транспортної політики ЄС : офіц. документ Європейської Комісії.

Допоміжна література

20. Грищенко О. М. Морське право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2020.
21. Ківалов С. В. Морське право : навч. посіб. Одеса : Юридична література, 2018.
22. Міжнародне морське право : підручник / за ред. В. К. Мамутова. Київ : Право, 2019.
23. Правове регулювання транспортної діяльності : навч. посіб. / за ред. О. П. Орлюк. Київ : Алерта, 2021.
24. Maritime Law / Martin Stopford. London : Routledge, 2019.
25. IMO Conventions and Codes : офіц. видання International Maritime Organization. London.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <https://ips.ligazakon.net/document/MR210976>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr037858-13#Text>
3. <http://eprints.kname.edu.ua/31141/1/131.pdf>
4. https://protocol.ua/ua/pro_energetichnu_efektivnist_statnya_3/#google_vignette
5. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0033656-09#Text>
6. <https://www.mdi.org.ua/diialnist/102>